

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 27-05-2020 r.

Adam Bodnar

WZF.7060.36.2019.MB/TO

Pan
Mariusz BŁASZCZAK

Minister Obrony Narodowej

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

w wyniku analizy spraw wpływających do mojego Biura ujawnił się problem nierównego traktowania w sposobie naliczania odprawy dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego czy Służby Wywiadu Wojskowego, jeżeli bezpośrednio po zakończeniu dotychczasowej służby zostaną powołani do zawodowej służby wojskowej oraz żołnierzy, którzy bezpośrednio po zakończeniu zawodowej służby wojskowej zostaną przyjęci do służby w ww. formacji mundurowej.

Zgodnie z art. 115 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.) przy ustalaniu wysokości odprawy uwzględnia się również okresy nieprzerwanej służby wojskowej, jeżeli bezpośrednio po zwolnieniu z tej służby żołnierz został przyjęty do służby w Policji i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby. Analogiczne przepisy znajdują się w art. 130 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2020 r., poz. 27 ze zm. dalej: ustawa o ABW i AW), w art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu

Wojskowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1529 ze zm. dalej: ustawa o SKW i SWW), w art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 305 ze zm. dalej: ustawa o SG) oraz art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1499 ze zm. dalej: ustawa o PSP). Jeżeli zatem żołnierz zawodowy nie otrzymał odprawy, to okres jego zawodowej służby wojskowej zostaje uwzględniony przy ustalaniu wysokości odprawy w ww. służbach mundurowych.

O ile przeniesienie/podjęcie służby w innej formacji gwarantuje funkcjonariuszowi prawo do odprawy (także za wcześniejsze lata) na zakończenie służby, bowiem regulują to odpowiednie przepisy pragmatyk tych służb (np. art. 25a ust. 4/ art. 115 ust. 3), to problem pojawia się, kiedy funkcjonariusz podejmuje zawodową służbę wojskową. W praktyce bowiem funkcjonariusz np. Policji zwalnia się ze służby, po czym otrzymuje akt powołania do zawodowej służby wojskowej. W odróżnieniu od instytucji przeniesienia (np. art. 25a ustawy o Policji), będącego przekształceniem stosunku służbowego jest to więc rozwiązanie stosunku służbowego (aktu mianowania), a następnie nawiązanie kolejnego stosunku służbowego (aktu powołania), choć skutki (np. w zakresie ciągłości służby) wynikające z tej formy powołania do zawodowej służby wojskowej są zbliżone.

Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 860 dalej: ustawa o służbie wojskowej) reguluje kwestie odpraw dla żołnierzy zwalnianych ze służby całkowicie odmiennie. Stosownie do treści art. 94 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej, do okresu zawodowej służby wojskowej zalicza się okresy nieprzerwanej czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem okresów zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania, chyba że prawomocnym orzeczeniem postępowanie karne lub dyscyplinarne, będące przyczyną zawieszenia lub aresztowania zostało umorzone bądź żołnierz został uniewinniony na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia o uniewinnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym. Posiłkując się definicją zakresową „żołnierza w czynnej służbie wojskowej” w rozumieniu art. 59 ust. 1 ustawy z 17 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1541 ze zm.) należy uznać, że do okresu zawodowej służby wojskowej zalicza się okresy zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenie wojskowe, terytorialną służbę wojskową, ćwiczenia wojskowe, służbę

przygotowawczą, okresową służbę wojskową oraz służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. Tym samym dla ustalenia wysokości odprawy do okresu zawodowej służby wojskowej nie zalicza się okresu służby w innych formacjach mundurowych.

Status osób posiadających stopnie innych służb, powołanych do zawodowej służby wojskowej reguluje art. 17a ust. 1 ustawy o służbie wojskowej. Ciągłość służby dla ustalania uprawnień w zawodowej służbie wojskowej określa art. 17a ust. 4. Zgodnie z tym przepisem okres służby w innych formacjach zalicza się żołnierzowi powołanemu do zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 17a ust. 1 ustawy o służbie wojskowej, wyłącznie do uprawnień wymienionych w art. 62 ust. 4 ustawy o służbie wojskowej (prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego) oraz w art. 80 ust. 1 pkt. 3 ustawy o służbie wojskowej (dodatek za długoletnią służbę wojskową). Przepis art. 17a ustawy o służbie wojskowej nie zawiera jednak żadnych regulacji odnośnie należności finansowych związanych ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, w tym w szczególności odprawy, o której mowa w art. 94 ust. 1-3 ustawy o służbie wojskowej. Powoduje to, że funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego czy Służby Wywiadu Wojskowego, którzy bezpośrednio po zakończeniu służby w formacjach mundurowych podejmą zawodową służbę wojskową, bezpowrotnie tracą prawo do odprawy za okres wcześniejszej służby. Wynika to wprost z przepisów art. 118 ustawy o Policji, art. 122 ustawy o SG, art. 122 ustawy o PSP, art. 133 ustawy o ABW i AW oraz art. 93 ustawy o SKW i SWW. Innymi słowy funkcjonariusz ww. formacji mundurowej, bezpośrednio po zwolnieniu ze służby powołany do zawodowej służby wojskowej, w momencie zwolnienia z tej służby, otrzymuje odprawę jedynie za okres służby w Siłach Zbrojnych.

Na marginesie należy zauważyć, że pragmatyka wojskowa nie posiada analogicznych regulacji w zakresie niewypłacania odprawy w przypadku, gdy żołnierz zawodowy bezpośrednio po zakończeniu służby wojskowej podejmie służbę w innej formacji mundurowej. Jeśli więc żołnierza zawodowego nie obejmuje któraś z negatywnych przesłanek, to odchodząc z wojska otrzymuje wszystkie należne mu świadczenia (w tym

odprawę), co stawia go w sytuacji dużo korzystniejszej od sytuacji funkcjonariuszy wymienionych służb.

Dlatego też na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 17b pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627, ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zbadanie przedstawionego problemu i rozważenie możliwości zmiany przepisów (w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Koordynatorem ds. Służb Specjalnych), w taki sposób, aby byli funkcjonariusze służb mundurowych, którzy zostali powołani do zawodowej służby wojskowej mieli poczucie, że są traktowani tak samo, jak pozostali żołnierze zawodowi.

Do wiadomości:

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Koordynator ds. Służb Specjalnych

Z wyrazami szacunku,

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/